

בכל לבבך ובכל נפשך, ובכל מאדך

הלכה ואגדה רבי עקיבא

1. תניא ר' אליעזר אומר אם נאמר בכל נפשך למה נאמר בכל מאדך ואם נאמר בכל מאדך למה נאמר בכל נפשך אלא אם יש לך אדם שגופו חביב עליו מממונו לכך נאמר בכל נפשך ואם יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו לכך נאמר בכל מאדך, רבי עקיבא אומר בכל נפשך אפילו נוטל את נפשך

תנו רבנן פעם אחת גזרה מלכות הרשעה שלא יעסקו ישראל בתורה בא פפוס בן יהודה ומצאו לרבי עקיבא שהיה מקהיל קהלות ברבים ועוסק בתורה אמר ליה 'עקיבא אי אתה מתירא מפני מלכות?' אמר לו 'אמשול לך משל למה הדבר דומה לשועל שהיה מהלך על גב הנהר וראה דגים שהיו מתקבצים ממקום למקום אמר להם מפני מה אתם בורחים אמרו לו מפני רשתות שמביאין עלינו בני אדם אמר להם רצונכם שתעלו ליבשה ונדור אני ואתם כשם שדרו אבותי עם אבותיכם אמרו לו אתה הוא שאומרים עליך פקח שבחיות לא פקח אתה אלא טפש אתה ומה במקום חיותנו אנו מתיראין במקום מיתתנו על אחת כמה וכמה אף אנחנו עכשיו שאנו יושבים ועוסקים בתורה שכתוב בה (דברים ל') 'כי הוא חייך ואורך ימך כך אם אנו הולכים ומבטלים ממנה עאכ"ו' אמרו לא היו ימים מועטים עד שתפסוהו לר"ע וחבשוהו בבית האסורים ותפסו לפפוס בן יהודה וחבשוהו אצלו אמר לו 'פפוס מי הביאך לכאן?' אמר ליה 'אשריך רבי עקיבא שנתפסת על דברי תורה אוי לו לפפוס שנתפס על דברים בטלים!'

בשעה שהוציאו את ר' עקיבא להריגה זמן ק"ש היה והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל והיה מקבל עליו עול מלכות שמים אמרו לו תלמידיו 'רבינו עד כאן?!' אמר להם 'כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך אפילו נוטל את נשמתך אמרתי מתי יבא לידי ואקיימנו ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו?' היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד יצתה ב"ק ואמרה אשריך ר"ע שיצאה נשמתך באחד אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה זו תורה וזו שכרה (תהלים יז) 'ממתים ידך ה' ממתים וגו' אמר להם חלקם בחיים יצתה בת קול ואמרה אשריך ר"ע שאתה מזומן לחיי העוה"ב:

2. תניא אמר רבי עקיבא פעם אחת נכנסתי אחר ר' יהושע לבית הכסא ולמדתי ממנו ג' דברים למדתי שאין נפנין מזרח ומערב אלא צפון ודרום ולמדתי שאין נפרעין מעומד אלא מיושב ולמדתי שאין מקנחין בימין אלא בשמאל אמר ליה בן עזאי עד כאן העזת פניך ברבך א"ל תורה היא וללמוד אני צריך

תניא בן עזאי אומר פעם אחת נכנסתי אחר רבי עקיבא לבית הכסא ולמדתי ממנו ג' דברים למדתי שאין נפנין מזרח ומערב אלא צפון ודרום ולמדתי שאין נפרעין מעומד אלא מיושב ולמדתי שאין מקנחין בימין אלא בשמאל אמר לו ר' יהודה עד כאן העזת פניך ברבך אמר לו תורה היא וללמוד אני צריך

רב כהנא על גנא תותיה פורייה דרב שמעיה דשח ושחק ועשה צרכיו אמר ליה דמי פומיה דאבא כדלא שריף תבשילא א"ל כהנא הכא את פוק דלאו אורח ארעא אמר לו תורה היא וללמוד אני צריך

'With all thy heart, with all thy soul, with all thy might'

R' Akiva - Halachah and Aggadah

1. And thou shalt love the Lord thy God etc. It has been taught: R. Eliezer says: If it says 'with all thy soul', why should it also say, 'with all thy might', and if it says 'with all thy might', why should it also say 'with all thy soul'? Should there be a man who values his life more than his money, for him it says; 'with all thy soul'; and should there be a man who values his money more than his life, for him it says, 'with all thy might'. R. Akiba says: With all thy soul': even if He takes away thy soul.

..Our Rabbis taught: Once the wicked Government issued a decree forbidding the Jews to study and practise the Torah. Pappus b. Judah came and found R. Akiba publicly bringing gatherings together and occupying himself with the Torah. He said to him: Akiba, are you not afraid of the Government? He replied: I will explain to you with a parable. A fox was once walking alongside of a river, and he saw fishes going in swarms from one place to another. He said to them: From what are you fleeing? They replied: From the nets cast for us by men. He said to them: Would you like to come up on to the dry land so that you and I can live together in the way that my ancestors lived with your ancestors? They replied: Art thou the one that they call the cleverest of animals? Thou art not clever but foolish. If we are afraid in the element in which we live, how much more in the element in which we would die! So it is with us. If such is our condition when we sit and study the Torah, of which it is written, For that is thy life and the length of thy days, if we go and neglect it how much worse off we shall be! It is related that soon afterwards R. Akiba was arrested and thrown into prison, and Pappus b. Judah was also arrested and imprisoned next to him. He said to him: Pappus, who brought you here? He replied: Happy are you, R. Akiba, that you have been seized for busying yourself with the Torah! Alas for Pappus who has been seized for busying himself with idle things! When R. Akiba was taken out for execution, it was the hour for the recital of the Shema', and while they combed his flesh with iron combs, he was accepting upon himself the kingship of heaven. His disciples said to him: Our teacher, even to this point? He said to them: All my days I have been troubled by this verse, 'with all thy soul', [which I interpret,] 'even if He takes thy soul'. I said: When shall I have the opportunity of fulfilling this? Now that I have the opportunity shall I not fulfil it? He prolonged the word ehad until he expired while saying it. A bath kol went forth and proclaimed: Happy art thou, Akiba, that thy soul has departed with the word ehad! The ministering angels said before the Holy One, blessed be He: Such Torah, and such a reward? [He should have been] from them that die by Thy hand, O Lord. He replied to them: Their portion is in life. A bath kol went forth and proclaimed, Happy art thou, R. Akiba, that thou art destined for the life of the world to come.

2. ...It has been taught: R. Akiba said: Once I went in after R. Joshua to a privy, and I learnt from him three things. I learnt that one does not sit east and west but north and south; I learnt that one evacuates not standing but sitting; and I learnt that it is proper to wipe with the left hand and not with the right. Said Ben Azzai to him: Did you dare to take such liberties with your master? He replied: It was a matter of Torah, and I required to learn.

It has been taught: Ben 'Azzai said: Once I went in after R. Akiba to a privy, and I learnt from him three things. I learnt that one does not evacuate east and west but north and south. I also learnt that one evacuates sitting and not standing. I also learnt it is proper to wipe with

the left hand and not with the right. Said R. Judah to him: Did you dare to take such liberties with your master? — He replied: It was a matter of Torah, and I required to learn.

R. Kahana once went in and hid under Rab's bed. He heard him chatting [with his wife] and joking and doing what he required. He said to him: One would think that Abba's mouth had never sipped the dish before! He said to him: Kahana, are you here? Go out, because it is rude. He replied: It is a matter of Torah, and I require to learn.